

317 1/2. I. 58.

LÄROBOK
i
FINLANDS GEOGRAFI,
af
A. E. Modeen.

Sjette upplagan.

WIBORG,
Clouberg & C:o förlag.

Pris: 60 p.

LÄROBOK

i

FINLANDS GEOGRAFI,

af

A. E. Modeen.

Sjette upplagan.

WIBORG, 1885
Clouberg & C:o förlag.

WIBORG,
N. A. Zilliacus' tryckeri, 1885.

Storfurstendömet Finland.

(*Suomi, Suomenmaa*).

6,700 kvadratmil, 2,1 mill. invånare.

Finlands fastland är beläget mellan 60 och 70° nordlig bredd samt mellan 38 och 50° östlig längd. Största utsträckningen i N. och S. utgör 108 finska mil, från Tana-elfs krökning åt NV., 4 f. mil från Ishafvet, till sydligaste spetsen *Hangöudd* (Hankoniemi). I Ö. och V. utgör största utsträckningen 57 f. mil.

Finland gränsar i N. till Norge, i Ö. till Ryssland, i S. till sjön Ladoga, Ryssland, Finska viken och Östersjön, i V. till Bottniska viken och Sverge. Gränsen mot Norge utgöres till en del af Tana-elf, mot Ryssland i SO. af Systerbäck (Rajajoki), mot Sverge af Torne-elf och dess biflod Muonio. Ryssland tillstöter med guvernementerna Archangelsk, Olonets och S:t Petersburg eller Ingermanland.

Finland är till största delen ojemnt; det är uppfyllt af berg, af hvilka dock intet är särdeles högt, af skogar, mossar, kärr och sjöar, hvilka sistnämnde intaga en stor del af dess yta. De högsta bergstopparne finnas i landets nordligaste del, såsom *Haldefjäll*, ytterst i NV. på gränsen mot Norge, 4,200 fot högt (1,250 m.), och *Pallastunturi*, nära Muonios krökning åt S., 2,900 fot högt (850 m.). Några få andra bergstoppar i samma trakt och det enstaka *Peldooaivi*, nära Tana-elfs mellersta lopp, uppnå af-

venledes en höjd af mer än 2 t. fot (600 m.). Höjdsträckningarne i landets norra del hafva en höjd af 1,000 fot (300 m.) och derutöfver. De sänka sig söderut till 3—400 fot (90—120 m.)*) och bilda ett högland, hvilket upptager största delen af landet. Detta högland sänker sig småningom emot kusten i V., som i allmänhet är låg och flack. På den södra kusten stupa höjderna brant i hafvet och bilda en mängd uddar samt en vidlyftig skärgård, isynnerhet vid inloppet i Bottniska viken (*Ålands skärgård*). På vestra kusten förekommer skärgård endast här och der, såsom vid Bottniska vikens smalaste del *Qvarken* (Meren kurkku). — Längs kusten förmärkes en ständig höjning af landet. Den utgör i S. 2 fot på 100 år, men stiger i N. till 3½ fot. — Landets största slätt sträcker sig längs Bottniska vikens mellersta del.

Finlands förnämsta **höjdsträckning** är *Maanselkä*. Den sträcker sig från Norska Fjällryggen eller Kölen mot Ö., först längs gränsen mot Norge och sedan genom finska Lappland till bergstoppen *Talkkunaovi* vid ryska gränsen. Här böjer den sig mot S. och bildar från bergstoppen *Näränkävaara* söderut gränsen, tills den vid *Minaa*-bergen böjer sig mot SO. inåt Ryssland.

Från *Maanselkä* utgå två hufvudåsar: 1) *Suomenselkä*, från *Minaa*-bergen först mot V. och sedan mot SV. ända till Bottniska viken. Denna ås afskiljer landskapet Österbotten från landskapen Karelén, Savolaks, Tavastland och Satakunda. 2) *Salpausselkä*, från *Liekka* bergknut i Ryssland först mot

*) Södra Finlands högsta uppmätta punkt är *Tiirismaa*, S. om Päijäne, 750 fot (220 m.).

S., sedan mot NV. och V. till staden Joensuu, hvarifrån den i en båge parallelt med södra kusten sträcker sig till Bottniska viken, hvilken den uppnår S. om Kumo-elf. Under sistnämnda sträckning går den nära gränsen mellan Savolaks, Tavastland och Satakunda i N., samt Karelen, Nyland och Egentliga Finland i S. Dessa två åsar begränsa i N. och S. ett vidsträckt, men föga upphöjdt högländ, hvilket i V. begränsas af *Satakunnanselkä*, som genomlöper mellersta Satakunda.

Af de genom detta högländ gående åsarne äro följande, från Suomenselkä utgående armar de förnämsta: 1) *Karjalanselkä* genomlöper i en båge i sydostlig riktning nordöstra Savolaks och norra Karelen inemot Joensuu. 2) *Savonselkä* sträcker sig genom vestra Savolaks mot S., tills den S. om Saima sammanlöper med Salpausselkä. 3) *Hämeenselkä* går genom Tavastland mot S., längs Päijänes vestra strand, och förenar sig S. om denna sjö med Salpausselkä. — Bland de från Salpausselkä utgående åsarne förtjena att nämnas: 1) *Lohjanselkä*, som sträcker sig genom vestra Nyland mot SV. till Hangöudd. 2) *Äyräpäänselkä*, hvilken S. om Saima afsöndrar sig mot SO. och fortgår inåt Ingermanland.

Äfven den N. om Suomenselkä liggande delen af det finska högländet genomskäres af några från Maanselkä utgående, jemförelsevis höga åsar, såsom: 1) *Ounasselkä* och dess södra fortsättning *Airiselkä*, från norska gränsen mot S., längs Muonio och Torne-elf, till Bottniska viken. 2) *Kainunselkä*, från Näränkävaara mot SV. till Suomenselkä.

Genom dessa landtryggar uppstå **fem hufvudvattenområden**. Högländets vattendrag hafva det egna, att en mängd sjöar stråtvís förena sig till ett ge-

mensamt utlopp, hvaremot låglandet aflemnar sina vattendrag genom skilda floder.

1. **Norra området** omfattar vattendragen N. och Ö. om Maanselkä, med utlopp i Ishafvet och Hvita hafvet. Dess största sjö, *Enare* (Inarinjärvi), 405 fot (120 m.) öfver hafvet, upptager i S. *Ivalojoki* och utfaller genom *Paatsjoki* utom landets gränser i Warangerfjord. Största floden är *Tana-elf* (Tenojoki), som utfaller i Tanafjorden i Norge. Sjöarne Ö. om Maanselkä (*Kuusamo-stråten*) utfalla i Hvita hafvet.

2. **Nordvestra området** begränsas af Maanselkä och Suomenselkä samt har sitt utlopp i Bottniska vikens norra del. Dess förnämsta floder äro: 1) Den från Sverge kommande *Torne-elf* (Tornionjoki) med sin venstra biflod *Muonio*. — 2) *Kemi-elf* (Kemijoki) genomflyter *Kemijärvi* och upptager från höger *Ounasjoki*. — 3) *Iijoki*. — 4) *Ule-elf* (Oulujoki), såsom handelsväg den viktigaste för Österbotten, utrinne från *Ule-träsk* (Oulujärvi) genom *Niska-fors*, bildar flere forsar, af hvilka *Pyhäkoski* är störst, och utfaller vid staden Uleåborg. Ule-träsk, 411 fot (122 m.) öfver hafvet, bildar föreningspunkten i ett vattenområde, som begränsas af Maanselkä, Suomenselkä och Kainunselkä. Det upptager från N. *Ilyrnsalmi-stråten* genom *Kianto-elf* (Kiehimänjoki) och från Ö. *Sotkamo-stråten* genom *Kajana-elf* och *Ämmä-fors*. — 5) *Siikajoki*. — 6) *Pyhäjoki* från *Pyhäjärvi*. — 7) *Esse-å* (Ähtävänjoki), som genomrinner *Lappajärvi*. — 8) *Nykarleby-elf* (Lapuanjoki). — 9) *Kyro-elf* (Kyrönjoki), den största i södra Österbotten, kallas i öfra loppet *Kauhajoki*, i mellersta loppet *Ilmola-å* (Ilmajoki).

3. **Sydvestra området** begränsas af Suomenselkä, Hämeenselkä, en liten del af Salpausselkä och Loh-

janselkä samt har sitt utlopp i Bottniska vikens södra del och Östersjön. Största floden är *Kumo-elf* (Kokemäenjoki), som afleder vattendragen i det södra högländets vestligaste del (mellan Suomen-selkä, Hämeenselkä, Salpausselkä och Satakunnanselkä). Dessa vattendrags medelpunkt är den lilla sjön *Pyhäjärvi*, belägen i midten af denna del af högländet, S. om staden Tammerfors.

Till Pyhäjärvi samla sig tillflöden från N. och S. Det norra tillflödet uppkommer genom föreningen af tre stråtar: *Ätsäri*, *Pihlajavesi* och *Keuru*, hvilka infalla i *Ruovesi*, hvarifrån vattenmassan genom *Murola-fors* (Muroleenkoski), den ansenliga sjön *Näsijärvi* (314 fot (93 m) öfver hafvet) och vattenfallet vid Tammerfors (*Tampereenkoski*) fortsätter sitt lopp till Pyhäjärvi.

Det södra tillflödet har äfven tre stråtar: 1) *Längelmä-stråten*, som bildar sjöarne *Längelmävesi*, *Roine*, *Pälkäneenvesi* och *Mallasvesi*; 2) *Hauho-stråten*, som tager sin början från sjöarne *Lummene* och *Wesijako* i närheten af Päijäne; och 3) *Wånå- eller Wanaja-stråten*, som bildar sjön *Wanajavesi*. Dessa stråtar förena sig vid Sääksmäki kyrka i sjön *Rautunselkä*, hvarifrån vattenmassan genom *Kuokkala-fors* och flere sjöar fortsätter sitt lopp till Pyhäjärvi.

Ur Pyhäjärvi leder *Nokia-ström* till *Kulovesi*, som från N. upptager *Kyrösselkä* genom *Kyrö* vattenfall (Kyröskoski). Från Kulovesi utrinne slutligen *Kumo-elf*. Den flyter i en båge mot SV. och NV., genombryter Satakunnanselkä medelst *Kietare-fors* och utfaller i Bottniska viken 3 f. mil nedan om staden Björneborg.

S. om Kumo-elf utfaller i samma vik *Eurajoki*

från *Pyhäjärvi*. — *Aura-å* (Aurajoki), som genomflyter Åbo stad, utfaller i Östersjön.

4 **Mellersta och södra området** begränsas af Lohjansselkä, Hämeenselkä, Suomenselkä, Savonselkä och Äyräpäänselkä samt har sitt utlopp i Finska viken. Största floden är *Kymmene-elf* (Kymijoki), som afleder vattendragen i södra höglandets mellersta del (mellan Hämeenselkä i V. och Savonselkä i Ö.).

Största sjön är *Päijäne*, 12 f. mil lång, 2 till 3 mil bred, 262 fot (77,7 m.) öfver hafvet. Den erhåller sina största tillflöden från N. ur 3 stråtar: *Wiitasaari-stråten* med den stora sjön *Keitele*, *Saarijärvi-stråten* och *Rautalampi-stråten*. Dessa stråtar förena sig vid Laukkas kyrka i den lilla sjön *Saravesi*, hvarifrån *Kuhankoski*, *Leppävesi* och *Haapakoski* (i nejden af staden Jyväskylä) leda till *Päijäne*. — Från Ö. upptager *Päijäne* genom *Tainiovirta Sysmästråten* med den stora sjön *Puulavesi*, från V. *Lummene* och *Wesijako*, hvilka således hafva dubbelt aflopp, samt från S. *Wesijärvi*.

Från *Päijänes* sydöstra del leder *Kalkis-ström* till sjön *Ruotsalainen*, hvarifrån *Kymmene-elf* utrinne. Under sitt lopp mot SO. bildar denna elf vid staden Heinola *Jyränkö-ström* och upptager från N. *Mäntyharju-stråten*, genom hvilken *Puulavesi* har ett kortare aflopp. Derefter vänder sig elfven mot S., genombryter medelst *Keltis-ström* Salpausselkä, bildar vattenfallet vid *Anjala*, grenar sig i två armar, hvilka omsluta *Pyttis ön* (Pyhtää), samt utfaller ömsider med fem mynningar, af hvilka den östligaste har vattenfallet *Högfors* (Korkiakoski). — *Wanda-å*, utfaller nära Helsingfors. — *Rajajoki* (Systerbäck, Sestra), gränsflod i SO.

5. **Sydöstra området** begränsas af Äyräpäänselkä, Savonselkä och Suomenselkä samt utom landets gränser af Maanselkä. Det har sitt utlopp i Ladoga samt till en ringa del i Onega. Största floden är *Wuoksen*, som afleder vattendragen i södra höglandets östra del (Ö. om Savonselkä), hvilkas medelpunkt är *Haukivesi*, N. om staden Nyslott.

Haukivesi mottager från N. *Kallavesi-stråten*, från NO. *Pielis-stråten*. I den förra förena sig *Idensalmi* (Iisalmi)-*stråten* och *Nilsjä-stråten*, hvilken medelst *Jännevirta* genombryter Karjalanselkä, i den stora sjön *Kallavesi*, vid hvilken staden Kuopio ligger. *Kallavesi* aflades omkring *Soisalo*, Finlands största ö, till *Haukivesi*. Dess viktigare aflopp sker V. om denna ö genom *Konnuskoski* och *Warkausström*.

Pielis-stråten bildar den 9 f. mil långa *Pielisjärvi* (Pielinen), hvarifrån *Pielisjoki*, som upptager *Ilomants-stråten* och genombryter Karjalanselkä, förbi staden Joensuu flyter i *Pyhäselkä*. Denna upptager från N. *Höytiäinen* och sammanhänger genom *Orivesi* och *Orivirta* med *Haukivesi*.

Ur *Haukivesi* leder *Haapasalmi* förbi staden Nyslott till *Pihlajavesi*, som i Ö. sammanflyter med *Puuruvesi* samt i SV. genom *Puumala-sund* utfaller i den med öar fullströdda *Saima* (6 mil lång, 3 mil bred, 256 fot (76 m.) öfver hafvet). Från Saimas södra del *Lappvesi* utströmmar *Wuoksen* (Wuoksi), som medelst *Imatra*, Finlands största fors, genombryter Salpausselkä. Den flyter i sydostlig riktning och grenar sig i två armar, af hvilka den södra och anseeligare genom sjön *Suvanto* utfaller i Ladoga, den norra genom två mynningar vid staden Keksholm.

Jänisjoki genomflyter *Jänisjärvi* och utfaller i Ladogas nordligaste del. — Några sjöar i

Finlands östligaste del (*Suojärvi-stråten*) utfalla i Onega.

Klimatet är strängt, men i allmänhet sundt. Den största kölden stiger till 40° och värmen till 30° . Vinterns längd antages i norden till 8 å 9 månader, i södern till 5 å 7. Den längsta dagen utgör i södern $18\frac{1}{2}$ timmar, ytterst i norden 2 månader. En olikhet i klimat visa äfven orter under samma breddgrad, om de äro belägna vid kusten eller i det inre höglandet. Årets medeltemperatur är i södern $+ 4\frac{1}{2}^{\circ}$, i norden $- 2\frac{1}{2}^{\circ}$. Den årliga nederbörden utgör omkring 20 tum (500 millim.).

Invånarne äro till största delen *Finnar*, delade i två hufvudstammar: *Tavaster* (Hämäläiset) i sydvestra, *Karelare* (Karjalaiset) i nordöstra delen. *Lapparne* (omkring 1,000) äro beslägtade med Finnarne. *Svenskar* (300 t.) bebo Åland, en del af Åbo skärgård samt kusterna och skären af Nyland och södra Österbotten. *Ryssar* (4,300) finnas mest såsom handlande i flere städer. *Tyskar* (1,800) finnas mest i Wiborg och Helsingfors. *Zigenare* (kanske 1,000) genomströfva hela landet.

Landets förnämsta **näring** är *åkerbruk*, hvartill sydvestra delen är tjenligast. Östra delen har svagare, sandblandad och stenbunden jordmån, norra delen består af sandmoar, högmossar och djupa kärr samt hemsökes ofta af nattfroster. Dock idkas åkerbruk norrut ända till Enare, der kornet mognar inom 9 å 10 veckor, hvartill det i södern behöfver 14 å 16 veckor. Kärrodling bedrifves främst i norra delen, svedjebruk i östern. Råg odlas allmänt, äfvensom korn, det senare mest i norra delen; hafre och bohvete mest i sydöstra delen; hvete odlas i södern. — Af andra matväxter odlas

potates allmänt, isynnerhet i sydvestra delen, ärter i södra hälften, bönor, rofvor och kål mest i östra delen. — Linet trivdes bäst i mellersta Tavastland; hampan går längre åt norr; humle är bäst i Nyland; tobak odlas här och der. — Frukträd finnas i ringa mängd: äpfelen och körsbär i södra delen, päron, krikon och plommon i Åbo och Nylands län. Stickelbär mogna i landets södra hälft; vinbär något längre åt norr. — Vilda bär finnas i ymnighet; längst åt norr gå hjortron, sedan följa lingon, blåbär, hallon och smultron m. fl. — *Skogarne* intaga en stor del af landets yta. Af vilda trädslag växa tall, gran och björk öfver hela landet. Granen förekommer ännu S. om Enare, tallen något längre åt norr, dvergbjörken nordligast. Allmänna äro äfven en, al, asp, rönn och pil m. m. Lind, lönn, alm och asp tillhöra södra delen, ek södra kusten; lärkträd finnas endast i sydöstra delen. Bäst bibehållna äro skogarne i landets inre delar. De lemna Finlands vigtigaste utförsvaror: plankor och bräder (mest från de östra delarne) samt tjära (från det inre Österbotten).

Näst åkerbruket är *boskapsskötseln* en vigtig näringsgren, ehuru den i allmänhet är föga omsorgsfull. Hornboskapsskötseln är vigtigast. De bästa hästarne finnas i Savolaks och Karelen. Fårafveln lemna mest gröfre ull. Svinskötseln drifves allmänt. Renen är Lapplands vigtigaste djur. Af tama fåglar äro höns allmänna. Biskötsel idkas i närheten af Åbo. — Af vilda djur, på hvilka *jagten* är lönande, äro björnen, vargen, räffen, haren, ekoren och hermelinen allmänna, filfrasen, fjällrackan, lönen m. fl. mindre allmänna, elgar sällsynta. Skälar finnas i hafvet, i Ladoga och Saima. — Af vilda

fåglar finnas tjädern, orren, hjerpen, ripan, rapphönan, svanen, ejdergåsen, vildgäss, änder m. fl. — *Fisket* är en indräktig näring. Uti hafvet fångas isynnerhet strömming, i alla större floder lax (mest i norr), i sjöarne muikkor. Allmänt förekomma abbore, braxen, gädda, gös, lake, ål, sik m. fl. Finlands största insjöfisk är malen. I hafvet och i Ladoga fångas stundom stör. Kräfter finnas ännu inemot Österbottens sydligaste del.

Bergsbruket är icke utan vikt. Af metaller förekommer *jern* ymnigast och nästan öfverallt samt erhålles dels ur grufvor, dels och mest ur sjöar och myrar. Sjö- och myrmalmer påträffas hufvudsakligast i Karelen, Savolaks och norra Österbotten, jernbergmalmer i sydvestra delen af landet (mest i vestra Nyland och Egentliga Finland). Koppar förekommer i Nyland, Karelen och Österbotten, tenn i Karelen, guld i Lappland. Kalk finnes i alla landskap (mest i vestra Nyland och Egentliga Finland). Marmor och fajanslera finnas isynnerhet i Karelen, krukmakarelara, rödfärgjord, skiffer, slip- och qvarnstenar samt rapakivi på många ställen; det sistnämnda hufvudsakligast i södra Karelen. Allmännaste stenarten är granit.

Industrin motsvarar ej behovet. Landets största fabriksstad är Tammerfors. Fabriker finnas för kläde, tobak, papper, glas, tvål, ljus, socker, porslin, fajans, krut m. m., de flesta i landets södra del. Landets jerngrufvor och flesta jernverk finnas i sydvestra delen. Sågqvarnar för tillverkning af plankor och bräder finnas i mängd. Skeppsbyggeri bedrifves isynnerhet i Österbotten. Hemslöjden är betydlig i södra Österbotten samt i trakten af Åbo, Nystad, Raumo och Borgå.

Den inre *handeln* befordras genom goda landsvägar, jernvägar, kanaler och ångbåtsförbindelser, men är i allmänhet föga liflig. Den utländska handeln är ansenligare. Landets förnämsta utförsvaror äro skogsprodukter, dernäst smör. Betydligaste införsvarorna äro väfnader, säd, jern och stål, kaffe, socker, bomull, tobak och salt. Handelsflottan uppgår till inemot 2,000 fartyg, deribland omkring 200 ångfartyg. Skeppsrederiet är ansenligast i städerna på vestra kusten.

Af Finlands **kanaler** är den förnämsta *Saima-kanal*, som från Saima leder till Finska viken, i hvilken den utfaller vid staden Wiborg. *Pielis elfs kanaler* förena Pielisjärvi och Pyhäselkä. Mindre kanaler leda från Päijäne till Wesijärvi samt förbi Murola, Kuokkala, Warkaus, Konnus, Ämmä o. a. forsar. — Landets äldsta *jernväg* leder från Helsingfors till Tavastehus. Från denna utgå banorna: Kervo—Borgå, Hyvinge—Ekenäs—Hangö, Riihimäki—Wiborg—S:t Petersburg med bibana till Willmanstrand, Tavastehus—Toijala—Åbo, Toijala—Tammerfors—Östermyra—Wasa och Östermyra—Gamla karleby. — *Telegraflinier* förena landets flesta städer med jordens öfriga telegraflinier.

Religionen är luthersk; endast Ryssarne och en mindre del Finnar (tillsammans 38 t.) erkänna den grekiska. — För *undervisningen* finnas Alexanders universitetet och polytekniska institutet i Helsingfors, 2 normallyceer, flere lyceer*) samt en mängd andra skolor.

Finland utgör en oskiljaktig del af det Ryska

*) Fullständiga lyceer finnas i länens hufvudstäder samt i Borgå och Jyväskylä.

kejsaredömet, hvars beherrskare tillika är *storfurste till Finland*. Men Finland har en från den ryska skild förvaltning och sina egna lagar. Dessa tillförsäkra landets invånare att icke utan laga ransakning och dom lida intrång till lif, ära, kropp, egendom och personlig frihet. Särskilta privilegier åtnjutas af *adeln, presterskapet, borgare- och bondeståndet*, hvilka ega att sända ombud till *landtdagarne*. Högsta förvaltningen besörjes i kejsarens namn af en *general-guvernör* och *kejserliga senaten*; landets angelägenheter vid Rysslands thron ombesörjas af en *minister-statssekreterare*.

Finland indelas 1) för förvaltningen i 8, af *guvernörer* styrda län: *Nylands, Åbo och Björneborgs, Tavastehus, Wiborgs, S:t Michels, Kuopio, Wasa, Uleåborgs* och *Kajana*; — 2) i *historiskt* hänseende i 9 *landskap*: *Egentliga Finland* (Varsinais Suomi), *Åland* (Ahvenanmaa) *Satakunda* (Satakunta), *Nyland* (Uusimaa), *Tavastland* (Häme), *Karelen* (Karjala), *Savolaks* (Savo), *Österbotten* (Pohjanmaa) och *Lappland* (Lappi); — 3) i anseende till *lagskipningen* i 3 *hofrätts-jurisdiktioner*: *Åbo, Wasa och Wiborg*; 4) i *ecklesiastikt* hänseende i 3 *stift*: *Åbo, Borgå och Kuopio*.

Med benämningen *Gamla Finland* betecknar man stundom landets sydöstra del, till Kymmene-elf i V. och staden Nyslott i N. *Nya Finland* kallas då den öfriga delen af landet.

Den inhemska militären utgöres af *gardesskarp-skyttebataljonen* i Helsingfors och 8 *skarpskyttebataljoner*, hvartill kommer *reserven*.

1. Nylands län,

det minsta (214 qv. mil), men tätast befolkade af

länen, sträcker sig längs Finska viken till Kymmene-elfs vestra mynningsarm i Ö. samt består af vestra och största delen af Nyland jemte en del af sydöstra Tavastland. — Kusten är sönderskuren (*Hangö* och *Porkkala* uddar) och åtföljes af vackra skär (*Barösund*). Marken är föga jemn (*Salpausselkä* och *Lohjanselkä*), men i allmänhet bördig och väl odlad. Hvete odlas dock föga. Ädlare trädslag växa vildt och fruktträd (äplen, päron, plummon, krikon, körsbär) odlas med framgång. I vestra delen finnas flere jernverk och kalkbruk. Hemslöjden är ganska stor i trakten af Borgå (lingarn m. m.). I hafvet fångas isynnerhet hvassbuk, i Kymmene lax. Invånarne utgöras af Svenskar och Tavaster.

Alla länets **städer** ligga vid kusten samt i landskapet Nyland.

Helsingfors (Helsinki), landets hufvudstad (anlagd år 1550), säte för generalguvernören och kejsarliga senaten (sedan år 1819) samt alla allmänna embetsverk, länestyrelsen, Alexanders-universitet (sedan år 1828) och några lärda sällskaper, såsom Finska litteratursällskapet o. a. Här finnas ett polytekniskt institut, ett normallyceum och flere andra undervisningsanstalter. Staden ligger på en halfö, är regelbundet och till en del utmärkt väl byggd. I norra delen finnas Nikolaikyrkan, senatshuset, riddarhuset, universitetets byggnader och jernvägsstationen; i midten esplanaden, Runebergs bildstod och nya teatern; i S. astronomiska observatorium och polytekniska institutet. Helsingfors har ypperliga hamnar (Norra hamnen och Södra hamnen mot Ö., Sandvikshamnen mot V.) och drifver ganska stor handel (med afseende på införseln

den största i landet). Landets största mekaniska verkstad m. fl. fabriker. 46,000 inv.

Utanföre: *Utrikasborg*, brunns- och badinrättning; *Tölö*, sockerbruk; *Arabia*, porslinsfabrik; *Lappviken*, kuranstalt för sinnessjuke; *Sörnäs*, lastageplats.

En half mil från Helsingfors: **Sveaborg** (Weapori), stark fästning på 7 holmar (*Wargskären*): *Wargö*, *Gustafssvärd* m. m. Station för en del af ryska krigsflottan. 1 t. inv. — **Borgå** (Porvoo), gammal stad vid Borgå-å. Biskopssäte, betydlig handel. Landtdag 1809. 4,000 inv. — **Lovisa** (Loviisa), handelsstad. 1,800 inv. Vid inloppet från sjösidan ligger den numera öfvergifna fästningen *Svartholm*. — **Ekenäs** (Tammisaari), i Pojo socken. Seminarium för folkskolelärarinnor. Ekenäs hvassbuk är känd. 1,700 inv. — **Hangö**, i Bromarf, nyanlagd handelshamn. 900 inv. Sjöslag 1714.

Svartå (Mustio), landets äldsta jernbruk, — och *Raseborg*, i Karis, slottsruiner. — *Fiskars*, i Pojo, jernbruk och metallfabrik. — *Högfors*, i Pyhäjärvi, jernbruk. — *Ojamo*, i Lojo, landets äldsta grufva. — *Wärälä*, by i Elimä. Fredsslut 1790. — *Anjala*, sätesgård. Anjalaförbundet 1788.

2. Åbo och Björneborgs län med Åland,

landets sydvestra del, består af Egentliga Finland, vestra Satakunda, en liten del af vestra Nyland samt Åland. — I Egentliga Finland äro kusterna och norra delen bergiga (Salpausselkä). Satakundaandelen, som till största delen är jemn, upptages i N. af kärr och höglända moar (*Tavastmon*, Hämeen kangas). Länets södra kust och skärgården derinvid höra till de bördigaste och bäst odlade delarne af landet. Satakunda är längs Kumo-elf fruktbart och väl odladt. Hvetet mognar på södra kusten,

der äfven eken och andra ädla trädslag trifvas. Biskötsel idkas något (i Åbo trakten). På Råfsö (vid Kumo-elfs mynning) finnes svart marmor, i närheten af Åbo finkornig granit. Länets södra del har många jernbruk samt en koppargrufva; kalk brännes mycket i Pargas och Kimito socknar. Hemslöjden är betydlig i trakten af Åbo (bomulls- och linneväfnad), Nystad (tråkärl) och Raumo (spetsar). I Säkylä tillverkas qvarnstenar. Invånarne i länet äro Finnar (Tavaster) och Svenskar.

Åland utgöres af en stor ö (*fasta Åland*), omkring 80 bebodda holmar samt otaliga klippor och skär. Det begränsas i V. af *Ålandshaf*, i Ö. af *Skiftet*, som skiljer Åländska skären från de finska. Fasta Åland är af hafvet mycket sönderskuret (hafsviken *Lumparen* i Ö.), har ojemn mark och är till en del fruktbart. Fiske och jagt äro af mycken vigt. Invånarne, som äro Svenskar, idka handel och fraktfart.

I Egentliga Finland: **Åbo** (Turku), vid Aura-å, landets äldsta stad, f. d. hufvud- och universitetsstad. Säte för en hofrätt, Finlands erkebiskop och länets guvernör. Här finnes ett bibelsällskap, ett hushållningssällskap och flere skolor. Betydlig handels- och fabriksstad (mekaniska verkstäder, tobaksfabriker, sockerbruk, bomullsfabrik m. m.); vackert uppbyggd efter den stora branden 1827. 24 t. inv. Fredsslut 1743. Stadens märkligaste byggnad är domkyrkan. I Åbo finnes Porthans bildstod. Vid åns mynning ligger Åbo slott, det äldsta i landet (anlagdt 1157). Invid *Beckholmen* är Åbos yttre hamn.

I närheten: *Kuppis*, kallvattenkuranstalt; *Runsala* (Ruisalo), en vacker ö med villor och trädgårdar; åt SO. *Lemo-udde*, strid 1808.

Nådendal (Naantali), vid hafvet, bekant för dess yllestickning. Gyttejbad. 600 inv. — **Nystad** (Uusi-kaupunki), vid hafvet, handel med läkter och träkärl, betydlig fraktfart. 3,800 inv. Fredsslut 1721. Underhafskablar till Åland och till Sverge (Grislehamn).

Salo, köping i Uskela. — *Dahlsbruk*, med mekanisk verkstad, på den stora Kimito-ön. — *Littois*, i S:t Karin, stor klädesfabrik. — *Kuusto* (Kuusluoto), i Piikkis, med ruiner af ett slott, som tillhört Finlands katolska biskopar.

I Satakunda: **Björneborg** (Pori), vid den fiskrika Kumo-elf, i Ufsby socken, med hamnen *Räfsö*. Ansenlig handel, skeppsbyggeri, mekanisk verkstad o. a. fabriker. 9 t. inv. — **Raumo** (Rauma), vid hafvet. Handel med trävaror, spetsknypling. 3,500 invånare.

Ikalis, köping vid Kyrösselkä. — *Kyröskoski*, i Tavastkyrö, bomullsfabrik.

I Nyland: *Orijärvi*, i Kisko, koppar- och zinkgrufva.

På Åland: **Mariehamn** (Maarianhamina), i Jomala socken. 400 inv.

Skarpans, ett förstördt fästningsverk vid Bomarsund, — och *Kastelholm*, slottsruiner, i Sunds socken.

3. Tavastehus län

består af sydvestra Tavastland, östra Satakunda och en liten del af nordvestra Nyland, från Päijäne i Ö. till Kulovesi i V. — Länets norra och östra delar uppfyllas af höga och branta berg (Hämeen-selkä) med toppar af omkring 700 fots höjd (200 m.); södra delen är jemnare och väl odlad. Sjöar finnas i mängd (Pyhäjärvis södra tillflöde, Näsijärvi, Ruovesi och Päijäne). Nordvestra delen är rik på naturskönheter (*Kangasala-åsen*). Lin framalstras i ymnighet. Skogarne äro vidsträckta; lönn och ask

växa vildt i södra delen. I detta län äro många fabriker anlagda. Invånarne äro Finnar (Tavaster).

I Tavastland: **Tavastehus** (Hämeenlinna), guvernörens säte. Normallyceum. 4 t. inv. Invid staden slottet *Kronoborg* eller *Tavasteborg* (anlagdt 1249) och en vacker park.

Mustiala, landtbruksinstitut. — *Forssa*, bomullsfabrik, — och *Jokkis*, Finlands största egendom, jernbruk, i Tammela socken. — *Notsjö*, i Urdiala, glasbruk. — *Tervakoski*, i Janakkala, — och *Walkiakoski*, i Sääksmäki, pappersbruk. — *Evois*, i Lampis, forstinstitut. — *Lahtis*, jernvägsstation i närheten af *Wesijärvi*. Numera köpstad.

I Satakunda: **Tammerfors** (Tampere), i en härlig nejd mellan *Näsijärvi* och *Pyhäjärvi* sjöar, i Messuby socken, landets största fabriksstad (bomull, linne, papper, kläde m. m.).

Nokia, i Birkkala, träsliperi.

4. Wiborgs län

stöter i S. till Finska viken, i Ö. till Ladoga och utgör största delen af Gamla Finland. Består af södra Karelen, sydligaste Savolaks och smärre delar af Nyland och Tavastland. — Marken är ojemn (*Salpausselkä* och *Äyräpäänselkä*), med sandblandad och stenbunden, ofruktbar jordmån, till en stor del afsvedjad och af ett ödsligt utseende. Kymmenes, Wuoksens och Ladogas stränder äro dock temligen fruktbara och rika på naturskönheter. En mängd holmar upptaga *Saima* och *Wuoksen* samt beledsaga Ladogas stränder till *Keksholm* i S. och Finska vikens kust ända till *Björkö* (*Koivisto*) i Ö. Från *Björkö* österut är kusten sandig och långgrund. — Länets bästa skogar finnas NO. om Ladoga, der äfven stark sågrörelse drifves. Ädlare träslag och

fruktträd förekomma endast i de sydligaste trakterna; en skog af lärkträd (planterade) finnes i Nykyrka socken. Af sällsynta djur finnas vilda eller förvildade renar ytterst i Ö.; elgar visa sig sällan. — Jordbruket och hemslöjden äro i allmänhet ännu på en lägre ståndpunkt. Bohvete odlas temligen mycket. Länet hemtar mjöl och slöjdartiklar från Ryssland och ditför lax (från Kymmene och Wuoksen), videbark, glas, marmor, granit m. m. Landsvägarne äro goda, emedan rapakivi finnes i ymnighet. Flere fabriker äro anlagda i södra delen. — Invånarne äro till största delen Karelare. Ytterst i Ö. (i Salmis, Suistamo och Suojärvi socknar samt Kitelä kapell af Impilaks socken) bekänner befolkningen grekiska läran. Ytterst i V. (i Pyttis socken) är befolkningen till en del af svensk härkomst. Dessutom finnas Ryssar och Tyskar, mest i städerna. I Muola socken äro några byar bebodda af Ryssar.

I Karelen: **Wiborg** (Wiipuri), vid Saima-kanals mynning i Wiborgska viken, befast. Har af alla landets städer den största utförsel af varor (förnämligast af plankor och bräder), hvilka hitföras ända från Kuopio län. Säte för en hofrätt och länestyrelsen. Har 6 kyrkor, flere skolor, några fabriker (tvålfabrik, mekanisk verkstad). Ruiner af ett slott, anlagdt 1293, och en vacker esplanad. 15 t. (med omgifningen 17,500) inv. Wiborgska kringlor äro kända. Stadens yttre hamn heter *Trångsund* (Uuras).

Utanföre: *Monrepos* (Wanha Wiipuri), en naturskön park. — Wiborgska smällen 1495, Wiborgska gatloppet 1790 (sjöslag i närheten af udden *Kroserort* l. Ristiniemi i Säkjärvi).

Keksholm (Käkisalmi), på en ö emellan Wuok-

sens norra mynningsarmar, f. d. fästning, 1,400 inv.; — och **Sordavala** (Sortavala), vid Ladogas norra strand, folkskoleseminarium, 1 t. inv.; båda idka handel på S:t Petersburg.

Nurmis, finsmidesfabrik, — och *Pero*, spikfabrik, båda i Wiborgs socken. — *Rokkala*, glasbruk, i S:t Johannis socken. — *Raivola*, i Kivinebb, jernbruk. — *Pytärilaks*, by i Wederlaks, granitbrott. — *Suotniemi*, nära Keksholm, fajansfabrik. — *Kronoborg* (Kurkijoki), vid Ladoga, landtbruksinstitut. — *Ruskeala*, i Ruskeala, mamorbrott. — *Pitkäranta*, by i Impilaks, tenn- och koppargrufva. — *Walamo* och *Konevits* (Kononsaari), öar i Ladoga med grekiska kloster; den förra väl odlad och naturskön. — Vid Jääskis kyrka leder en jernbro öfver Wuoksen.

I Nyland: **Fredrikshamn** (Hamina), vid Finska viken, i Weckelaks socken, f. d. fästning, kadet-skola, god handel. 2,800 inv. Fredsslut 1809. — **Kotka**, på en ö vid Kymmenes östra mynningsarm, nyanlagd stad med betydande sågrörelse, f. d. befäst hamn. 1,500 inv.

I närheten: *Svensksund* (Ruotsinsalmi), sjöslag 1789 och 1790. — *Kymmene*, f. d. fäste, vid Kymmenes östra mynningsarm. — *Turpa*, krutbruk, — och *Ingeröis*, pappersbruk och träsliperi, i Sippola. — *Hogland* (Suursaari), ö i Finska viken; ofruktbar och bergig (porfyr). Skeppslotsning, fiske och skälfångst äro näringar. Sjöslag 1788.

I Tavastland: *Kuusankoski*, i Walkeala, pappersbruk.

I Savolaks: **Willmanstrand** (Lappeenranta), vid Saimas södra strand, med ett f. d. fäste. 1,400 inv. Invid staden är den inhemska militärens lägerplats.

Lauritsala, vid Saima-kanals norra ända, lastageplats.

5. S:t Michels län

består af mellersta Savolaks och östra Tavastland, mellan Päijäne i V. och Orivesi i Ö. — Det är uppfyllt af otaliga sjöar, hvilka intaga mer än $\frac{1}{4}$ af ytan (i Ö. Saimas vattendrag från Orivesi till Saima, i V. Sysmä-stråten). Marken upptages till större

delen af backar och åsar (Savonselkä). I V. stiga höjderna till 6 å 800 fot (180—240 m.). Jordmånen är stembunden och sandblandad. Genom svedjande och kärrodlingar skördas dock spanmål vanligen öfver behovet; i Savolaksska andelen odlas mycket bohvete. Stark sågrörelse drifves; äfven finnas några jernverk. I sjöarne fångas allmännast muik-
kor och gös; i Saima finnas äfven lax och skälar. Länets afsätter hästar, hampa, ved, smör och kött. Invånarne äro till större delen af karelska stammen.

I Savolaks: **S:t Michel** (Mikkeli), vid en vik af Saima, länestyrelsens säte. 1,600 inv.

I närheten: *Porrassalmi*-pass, strid 1789.

Nyslott (Savonlinna), på en ö mellan Haukivesi och Pihlajavesi, i Sääminge socken och Gamla Finland; med ett slott (*Olofsborg*). 1,500 inv.

Punkaharju, kronopark på en långsmal ö mellan Puruvesi och Pihlajavesi, i en naturskön nejd. — *Kangassaari*, i Kerimäki, glasbruk. — *Oravi*, jernbruk. — *Parkkumäki*, strid 1789, — och *Haapaniemi*, f. d. säte för en krigsskola, alla i Rantasalmi socken. — *Brahelinka*, i Kristina, lemningar efter ett slott.

I Tavastland: **Heinola**, vid Jyränkö-ström. 1,200 invånare.

6. Kuopio län

består af norra Karelen, norra Savolaks och nordöstra Tavastland, från Keitele i V. till ryska gränsen i Ö. — Landet sänker sig från 6 å 800 fot (180—240 m.) i N. till 3 å 400 (90—120 m.) i S. och upptages dels af åsar (Suomenselkä, Savonselkä, Karjalanselkä och Salpausselkä), enskilda höjder och djupa dalar, dels af vidsträckta sjöar (Pielis-, Kallavesi- och Rautalampi-stråtar), sankar kärr, mossar och myrar. Karelska andelen har långsluttande höjder, af hvilka många äro ända upp till spetsen

betäckta med växtjord och derföre dels odlade, dels beväxta med vacker löfskog. Länets öfriga delar hafva branta och mest kala berg samt trånga dalar. Jordmånen är sandblandad och besväras af småsten, men är i allmänhet icke ofruktbar. Spanmålen, som mest vinnes genom kärrodlingar och svedjebruk, förslår i vanliga år för behovet. Ängarne och betesmarkerna äro bättre än i S:t Michels län. Skogarne äro ansenliga i länets norra och östra delar (mest tall, i S. mest björk); sågrörelsen är liflig. Vattendragen hafva ymnig tillgång på malm, hvilken äfven bearbetas inom länet; koppar förekommer i Karelen. Länet afsätter förnämligast plankor och bräder; vidare smör, hästar, pelsverk och skogsfågel. Invånarne äro af karelska stammerna. I Libelits och Ilomants socknar bekänner en del af befolkningen grekiska läran.

I Savolaks: **Kuopio**, i ett vackert läge vid Kallavesi, säte för läne- och stiftsstyrelsen, betydlig handel. 7,700 inv.

I närheten: höjden *Puijonmäki*, 505 fot (150 m.) öfver Kallavesi (775 f. = 230 m. öfver hafvet), med vacker utsigt; — *Toivala*, känt från 1808 års krig. — *Souru*, i Karttula, jernbruk. — *Idensalmi* (Iisalmi), köping; — och *Koljonevirta*, strid 1808, båda i Idensalmi socken. — *Warkaus*, köping i Leppävirta, — och *Strömsdal* (Juvankoski), i Nilsä socken, mekaniska verkstäder.

I Karelen: **Joensuu**, vid Pielis-elfs utlopp, liflig handel. 1,900 inv.

Wärtsilä, stort jernbruk i Tohmajärvi socken. — *Puhois*, i Kides, mekanisk verkstad. — *Möhkö*, i Ilomants, jernbruk. — *Nurmis*, köping vid Pielisjärvi. I dess närhet: *Kuokkaistenkoski*, jernbruk.

7. Wasa län

består af södra Österbotten, nordöstra Satakunda

och nordvestra Tavastland. — *Österbotten* är en låg slätt, den största i landet, på hvilken endast lägre kullar och få betydligare höjder *) finnas. Den intager en bredd af 4 till 5 mil, sluttar nästan omärkligt mot hafvet och genomskäres af en mängd elfvar och åar. Hafstranden är långgrund och beledsagas af skär, hvilka i Qvarken sträcka sig längst utåt. Österbottens inre delar ojemnas af Suomen-selkä. Slättens södra del har bördig lerjord, är väl odlad och sädesrik, isynnerhet längs Kyro elfs stränder och invid kusten, der ett storkornigt sädesslag skördas (Wasa-råg). Storkyro sockens åkerfält prisas såsom de vidsträcktaste i landet. Slättens norra del har svagare jordmån, dock förslår äfven här skörden för behofvet. Kärr- och ängsodling bedrifves jemväl med ifver och insigt. På skog är mångenstädes brist. Vid kusten idkas ett indrägtigt strömmingfiske och skälskytte. Invånarne äro skickliga i allehanda slöjder och i egenskap af landets bästa skeppsbyggare och timmermän allmänt anlitade. Längs kusten är befolkningen af svensk härkomst. Länets finska befolkning utgöres af Tavaster.

Tavastländska och *Satakunda*-andelarne äro upptagna af höga åsar (Suomenselkä och Hämeenselkä) och en mängd sjöar (Keitele- och Saarijärvi-stråtar samt Ruovesis tillflöden) samt äro mindre tjenliga för åkerbruk. Skogarne äro vidsträckta och lemna skeppsvirke åt kuststäderna. De hysa äfven elgar.

I Österbotten, alla vid kusten: **Nikolaistad** (f. d. Wasa), säte för en hofrätt och länestyrelsen. Flere skolor, ansenlig handel, några fabriker (bomullsfabrik). 7,200 inv. Stadens skeppshamn heter *Brändö*.

*) Kända af sjöfarande äro *Bötomborgen* i Lappfjerd.

I närheten: *Korsholm*, f. d. slott. — **Nykarleby** (Uusi Kaarleby, Joensuu), vid elfven af samma namn, seminarium för folkskolelärare. 1,200 inv. — **Jakobstad** (Pietarsaari), i Pedersö socken, liflig fraktfart. 2 t. inv. — **Gamlakarleby** (Kokkola), med tilltagande handel, 2,200 inv. — **Kaskö** (Kaskinen), på en ö i Nerpes socken, med en förträfflig hamn. Strömmingfiske. 800 inv. — **Kristinestad** (Ristiina), i Lappfjerd's socken, god handel. 2,700 inv.

Östermyra, i Ilmola, krutbruk. — *Napue*, by i Storkyro, fältslag 1714. — Kända från 1808 års krig äro: *Lappo-Storby*, i Lappo; — *Alavo*; — *Ruona-bro* och *Salmi*, i Kuortane; — *Juutas*, nära Nykarleby; — och *Oravais*.

I Tavastland: **Jyväskylä**, vid norra ändan af Päijäne. Folkskoleseminarium. 2,300 inv.

Karstula och *Lintulaks*, i Saarijärvi, strider 1808.

8. Uleåborgs och Kajana län,

det största af länen (3 t. qv. mil), består af norra Österbotten samt finska andelarne af Lappland och Vesterbotten (landet mellan Torne-elf och Ounaselkä). — *Österbotten* är en mot Bottniska viken slutande landsträcka, genomskuren af många elfvar. De inre delarne äro uppfyllda af höga åsar (Maanselkä, Suomenselkä, Kainunselkä) med toppar af 800 till 1,600 fots höjd (240—480 m.), af sandhedar och en stor mängd sjöar (Uleträsk med dess tillflöden samt sjöarne Ö. om Maanselkä). Ofantliga moras intaga en god del af landskapets yta. Kustlandet är en låg slätt, afbruten af åsar, hvilka sträcka sig mot hafvet. Jordmånen är mest svag och åkerbruket högst osäkert i anseende till ofta inträffande nattfroster, hvilka isynnerhet hemsöka de inre delarne. Kustlandet är väl odladt på en

bredd af 5 till 10 mil. I de inre delarne idkas stark kärrodling och svedjebruk. I allmänhet sås mer korn än råg, som oftare skadas af nattfrost. Ängarne och betesmarkerna hafva riklig växt; boskapsskötseln är derföre af största vikt för landskapet. Limingo-ängarne S. om Uleåborg prisas likasom Storkyros åkerfält. De inre delarne (Kajana län, Kainunmaa) anses hafva de bäst bibehållna skogar i landet; der brännes mycket tjära, som längs de forsande elfvarne föres till kusten. Kustlandet är skoglöst. De nordliga elfvarne äro rika på taimen och lax. I några vattendrag fiskas perlor af mindre värde. Jagten är ganska lönande. Sjö- och myrmalm finnes mångenstädes, kopparmalm i Kuusamo socken. Invånarne äro af kareliska stammen. — *Vesterbotten* ojemnas af *Ounasselkä* och liknar *Österbottens* inre delar.

Lappland upptages af en mängd berg och åsar, hedar, kärr och mossar. Spanmål och jordfrukter odlas der föga. Dock sås potates, rofvor och korn ända till sjön *Enare*. Inom *Utsjoki* är allt jordbruk okänt. Bär finnas i ymnighet, skogar ända till *Enare*. Guld vaskas vid *Ivalojoki*. Den egentliga befolkningen utgöres af *Lappar*. De hafva sin näring dels af renar, åt hvilka renlafven lemnar föda, dels af fiske och rofsädd. Största delen af befolkningen utgöres af *Finnar*, hvilka idka jordbruk, fiske och boskapsskötsel. En del *Lappar* har antagit *Finnarnes* lefnadssätt. En svår plåga äro *Lapplands* otaliga mygg. — *Lappland* indelas i sju *Lappmarker*: *Torne-* eller *Enontekis* och *Muonioniska* i V., *Kittilä*, *Sodankylä* och *Kuolajärvi* i S. samt *Enare* och *Utsjoki* i N. De fem sistnämnda innefattas under den gemensamma benämningen *Kemi Lappmark*.

I Österbotten: **Uleåborg** (Oulu), handelsstad vid Ule-elfs utlopp (Merikoski), har af alla landets städer den största utförsel af tjära. Säte för länestyrelsen; stor läderfabrik. I Uleåborg finnes Franzéns bildstod. 10 t. inv. — **Brahestad** (Raahe), vid hafvet, i Salo socken. Handelsstad, anseeligt skeppsrederi. 3,000 inv. — **Kajana** (Kajaani), vid Kajana-å (Koivukoski), i Paltamo socken, med obetydlig rörelse. 900 inv. — **Kemi**, vid Kemi-elfs utlopp, 400 invånare.

Kajaneborg, slottsruiner på en holme i Koivukoski. — *Siikajoki*, *Revolaks* och *Pulkkila*, längs Siikajoki, strider 1808. — *Olkijoki*, i Salo, konvention 1808. — *Karlö* (Hailuoto), en stor ö i hafvet.

I Vesterbotten: **Torneå** (Tornio), nära Torne-elfs mynning, handel med lax och Lappvaror. 1 t. invånare.

Aavasaksa, ett berg vid Torne-elf nära polcirkeln, besökes midsommartiden af dem, som vilja se midnattsolen.

Rättelse.

Sid. 19, rad. 16, tillägges: **15 t. inv.**